

Lisa 1 Seletuskiri haldusterritoriaalse korralduse muutmise vajaduse põhjenduse, territooriumi suuruse ja alaliste elanike arvu kohta

Vastavalt Eesti territooriumi haldusjaotuse seaduse § 91 lõike 2 punktile 1 lisatakse ühinemislepingule seletuskiri, milles peab olema märgitud haldusterritoriaalse korralduse muutmise vajaduse põhjendus, territooriumi suurus (pindala) ja alaliste elanike arv.

1. Taustinfo

Karula valla, Taheva valla, Tõlliste valla, Valga linna ja Õru valla ühinemisläbirääkimised algatas Valga linnavolikogu detsembris 2015, mil Valga linnavolikogu otsuse alusel tehti ettepanek ühinemisläbirääkimiste algatamiseks Hummuli, Karula, Taheva, Tõlliste, Sangaste ja Õru valdadele eesmärgiga moodustada ettepaneku saanud kohaliku omavalitsuste üksuste põhjal üks kohaliku omavalitsuse üksus 15. oktoobril 2017. aastal toimuvatel kohaliku omavalitsuse üksuse volikogude valimistel.

Kahe kuu jooksul nõustusid ühinemisläbirääkimiste alustamisega Karula, Taheva, Tõlliste, Sangaste ja Õru vallavolikogud. Hummuli Vallavolikogu keeldus läbirääkimiste alustamisest veebruaris 2016. Sangaste Vallavolikogu osales ühinemisläbirääkimistel kuni 2. juunini 2016, mil otsustas ühinemisläbirääkimised Valga piirkonnaga lõpetada.

Seega alates juunikuu algusest on ühinemisläbirääkimisi pidanud ning ühinemislepingu sõlmimiseni jõudnud Karula vald, Taheva vald, Tõlliste vald, Valga linn ning Õru vald.

2. Haldusterritoriaalse korralduse muutmise vajaduse põhjendus

Karula valla, Taheva valla, Tõlliste valla, Valga linna ja Õru valla ühinemisläbirääkimiste käigus on poolte esindajad seadnud ühiseks eesmärgiks tänaste omavalitsuste baasil kogukondade jätkusuutliku arengu ja strateegilise juhtimisvõimekuse suurendamise. Sellega ühendatakse tänaste omavalitsusüksuste arengupotentsiaal ja tugevused, et anda oluline tõuge piirkonna tasakaalustatud arengusse. Ühinemine võimaldab parandada elanike elukvaliteeti, arendada avalike teenuseid ja taristut. Ühinemise käigus moodustatakse jätkusuutlik, tervikliku ruumistruktuuriga haldusüksus, mida iseloomustab toimiv teeninduskeskuste võrgustik, head transpordiühendused ja looduslähedane elukeskkond.

Ühinemine võimaldab tagada elanike heaolu ja turvalisuse; muuta omavalitsusüksuse osutatavad teenused mitmekesisemaks, kvaliteetsemaks ja suurendab nende kättesaadavust; tagada elanikele avalike teenuste aeg-ruumiline kättesaadavus ja nende majanduslikult tõhus korraldus; tagada juurdepääs teenustele, mis nõuavad ametnike suurt professionaalsust; korraldada ühistranspordisüsteem selliselt, et see vastab inimeste liikumis- ja tööhõive vajadustele, on toimiv ja tõhus ning integreerib erinevad transpordiliigid; korraldada omavalitsusüksuse asjatundlik juhtimine ning moodustada tegus ametnikkond, mida iseloomustab motivatsioon seista vallaelanike põhjendatud huvide eest, pädevused ja oskused ning teadmispõhisus ja kaalutletus otsuste tegemisel.

3. Territooriumi suurus

Ühinenud omavalitsuste haldusterritooriumi pindalaks kujuneb 749,58 km², millest:

- Karula vald on 229,92 km²;
- Taheva vald on 204,71 km²;
- Tõlliste vald on 193,78 km²;
- Valga linn on 16,54 km²;
- Öru vald on 104,63 km².

4. Alatiste elanike arv

Seisuga 1. september 2016 olid läbirääkimistes osalevate kohaliku omavalitsuse üksuste rahvastikunäitajad järgmised:

	0-6	7-18	19-64	65+	KOKKU
Karula vald	57	110	606	205	978
Taheva vald	28	64	464	167	723
Tõlliste vald	58	176	941	417	1592
Valga linn	813	1683	7785	2810	13 091
Öru vald	25	62	267	109	463
KOKKU	981	2095	10 063	3708	16 847

Allikas: Rahvastikuregister.

Tuginedes 1. septembri 2016 andmetele oleks moodustatava kohaliku omavalitsuse üksuse rahvaarv 16 847 inimest.

5. Ühinemisläbirääkimiste käik

Ühinemislepingu koostamist alustati ühinemisläbirääkimiste protsessi alguses, kuna juba algselt lepidi kokku, et kõik kokkulepped vormistatakse ühinemislepingu mustandisse.

Vastavalt kokkulepetele Valga linna ning Karula, Sangaste, Taheva, Tõlliste ja Öru valdade vahel moodustati ühinemisläbirääkimiste pidamiseks Karula Vallavolikogu, Taheva Vallavolikogu, Tõlliste Vallavolikogu, Valga Linnavolikogu ja Öru Vallavolikogu (edaspidi *volikogud*) poolt järgmised ajutised ühinemiskomisjonid:

- juhtkomisjon, kuhu kuuluvad hääleõigusega igast ühinevast kohaliku omavalitsuse üksusest linna- või vallavanem ja volikogu esimees;
- rahanduskomisjon (juhtkomisjoni alakomisjon), mis koosneb Valga linnavalitsuse rahandusameti juhatajast ning ümberkaudsete valdade pearaamatupidajatest;
- õiguskomisjon (juhtkomisjoni alakomisjon), mis koosneb Valga linnasekretärist ning ümberkaudsete valdade vallasekretäridest;
- haridus- ja noorsootöökomisjon (valdkondlik komisjon), kultuuri- ja spordikomisjon (valdkondlik komisjon), majanduskomisjon (valdkondlik komisjon) ning sotsiaal- ja tervishoiukomisjon (valdkondlik komisjon), kuhu volikogud esitasid vastava valdkonna esindajad.

Ühinemisläbirääkimiste komisjonid alustasid tööd aprillis 2016 ning ühinemislepingu koostamiseks toimus kokku üle viiekümne ühinemisläbirääkimiste koosoleku. Koosolekute ajad ja protokollid olid jooksvalt avalikustatud veebilehel yhinemine.valga.ee.

6. Ajakava

Esimised avalikud rahvakoosolekud toimusid juunis 2016; ühinemislepingu tööversioon oli avalikustatud esmaseks tutvumiseks augustis 2016.

Järgmised avalikud rahvakoosolekud toimuvad septembris ja oktoobris 2016.

Ühinemislepingu eelnõu avalik väljapanek toimub perioodil 10. oktoober–30. oktoober 2016.

Pärast ühinemislepingu avalikku väljapanekut toimub rahvaküsitlus perioodil 3.–6. november 2016.

Ajakava kohaselt toimub volikogude ühine istung ning ühinemislepingu üle hääletamine 25. novembril 2016.

Pärast ühinemislepingu sõlmimist alustatakse ettevalmistustega kohaliku omavalitsuse üksuste ühinemiseks 15. oktoobril 2017. aastal.

7. Õiguslik alus

Kohaliku omavalitsuse korralduse seadus § 22 lõige 1 punkt 10, Eesti territooriumi haldusjaotuse seadus § 91, kohaliku omavalitsuse üksuste ühinemise soodustamise seadus, Haldusreformi seadus ja Valga Linnavolikogu ettepanek Hummuli Vallavolikogule, Karula Vallavolikogule, Sangaste Vallavolikogule, Taheva Vallavolikogule, Tõlliste Vallavolikogule ning Õru Vallavolikogule algatada haldusterritoriaalse korralduse muutmise ja ühinemisläbirääkimised (11. detsembri 2015. aasta otsus nr 93) ja Karula Vallavolikogu (22. jaanuar 2016. aasta otsus nr 2), Taheva Vallavolikogu (28. detsember 2015. aasta otsus nr 19), Tõlliste Vallavolikogu (21. detsember 2015. aasta otsus nr 20) ja Õru Vallavolikogu (29. jaanuar 2016. aasta otsus nr 1-1.3/7) otsused ühinemisläbirääkimistega nõustumise kohta; Hummuli Vallavolikogu (10. veebruar 2016. aasta otsus nr 44) otsus läbirääkimise alustamisest keeldumise kohta ja Sangaste Vallavolikogu (2. juuni 2016. aasta otsus nr 27) läbirääkimiste lõpetamise kohta ning sellele järgnenud ühinemisläbirääkimiste tulemused.

Katre Kikkas, ühinemise koordinaator

05.09.2016

katre.kikkas@valgalv.ee